

Gospodine Ponoš, otkrijte koliko će se plaćati odvoz otpada u Šibeniku i Zadru – Viktorov poučak br. 181

12/11/2018

Novost je da su sudionici u raspravama promijenili retoriku i najavili potrebu poskupljenja usluga, a do jučer su nas uvjerali kako je u otpadu novac. Spominjali su silne milijarde koje leže u otpadu. Po njima je postalo logično da sve mora poskupjeti, kada smo u EU. A to nije točno

Kada nas oni koji idu za nama ne mogu stići, zaklinju se da smo zalutali. Marie von Ebner-Eschenbach

Dugo pamtim, ali ovakvo neznanje ne. Ranije je bilo manje ljudi s velikim školama, ali je nacionalno znanje bilo veće. Danas ne pomažu škole, jer je utjecaj politike tako velik da presuđuje o svemu. Sve se događa u ciklusu od jednog mandata, pa političari u takvim vremenskim distancama donose odluke, a četiri godine se mora preživjeti, sviđati onom koji je iznad, dopasti stranci koja će eventualno doći ili ostati na vlasti. Bitno je ostati uhljeb. I dođe netko novi i počinje ispočetka. Tako mu je u pravilu najlakše jer nema kompetencije. Nitko nikoga ne pita što je bilo prije. U ona vremena se politički život nije sastojao od ciklusa od jednog mandata. Pogreške je najčešće morao ispravljati isti onaj koji ih je uzrokovao i prenosile su se imenom.

Imao sam priliku držati plenarno predavanje na prošlotjednoj konferenciji 7. Croatian Waste. Govorio sam o problemu postupanja s otpadnom plastikom. Kako je plastika dio komunalnog otpada, nužno se mora rješavati u sklopu općeg rješenja. Materijalno se treba iskoristiti za što imamo prerađivačke kapacitete, gdje dio otpada postaje ulazna sirovina, uz uvjet ekonomske isplativosti i prihvatljivog utjecaja na okoliš. Troškove odvoza prikupljenog materijala do mjesta korištenja ne može snositi lokalna sredina. Država mora osigurati jednakost u prihvatu (cijeni i trošku) tako prikupljenog materijala. Kao primjer navodim kako se iz Komiže do Belišća ne isplati voziti niti marihuanu u rinfuzi, a kamo li otpadni karton. Za sve ono za što nema ekonomskog i okolišnog opravdanja, treba slijediti EU politiku koja u takvim slučajevima preporuča iskorištavanje energijskog potencijala.

Otpad se uvijek može iskoristiti

Što se tiče bio otpada, on se uvijek može iskoristiti, ako ne drugačije za sekundarnu namjenu, kao materijal za sanaciju, pošumljavanje, kao prekrivka. Kompostiranje se može izvesti praktički u svakoj sredini i bez značajnije investicije. Odvojeno izdvajanje otpada na izvoru u više posuda, zahtjeva sortiranje i uzrokuje povećanje emisija stakleničkih plinova za 10 pa i 15 puta. Prema gruboj procjeni, povećat će se za dobrih 1 milijun tona „eqCO₂“ godišnje. Kako je razvijena tehnologija kojom se omogućuje dobivanje čistih frakcija i iz mješovitog otpada (MBO-T – Tehnix), i kako se izdvojeni

materijal na sekundarnom mjestu (u sortirnici) koji se iskoristi, prema EU zakonodavstvu računa kao da je izdvojen na izvoru, ne vidim razloga inzistiranju na odvojenom izdvajanju na izvoru, gdje za to nema razloga. Kako ne bih stalno isticao samo Tehnix (a volim isticati kada je nešto naše), pokazao sam i primjere izdvajanja korisnog otpada iz mješovitog u Krškom (Kostak) i u Beogradu (Vinča). U raspravama sam po tisućiti puta čuo kako se ne mogu dobiti čiste sirovine iz mješovitoga otpada, kako na papiru ostanu zalijepljene špagete, od onih koji »uče o plovidbi, a da nisu sidro digli«, kako pjeva Balašević. Nije mi jasno zašto ne odu do Novog Sada, Konjica, Mostara ili Doboja, a ako im je draže do Bukurešta, pa da vide kako je moguće u praksi ono što nije moguće u njihovom (ne)znanju.

Do 2020. moramo postići reciklažu od 50 %, a još nemamo ni natječaj za posude

Do 2020. moramo ispuniti cilj u reciklaži od 50 %, a još nije otvoren niti natječaj za posude. Vodeći ljudi sektora tvrde kako će to uspjeti, a to na ovakav način nije moguće niti uz pomoć Davida Copperfilda. U predavanju sam »n-tik« puta ponovio prijedlog kako to možemo postići i izbjeći EU sankcije. Troškovi za građane moraju ostati na razini prihvatljivosti što je nužan uvjet, vjerovali ili ne i za problem demografije. Ako se nekome tko već sada ima malo, dodatno uzme za dubiozne projekte postupanja s otpadom i nimalo manje dubiozne projekte pretjeranog pročišćavanja otpadnih voda, odluka o odlasku neće biti alternativa, već jedino rješenje.

Bolje bi bilo ići sa šest kanti, barem da budemo u nečemu jedinstveni...

Novost je da su sudionici u raspravama promijenili retoriku i najavili potrebu poskupljenja usluga, a do jučer su nas uvjerali kako je u otpadu novac. Spominjali su silne milijarde koje leže u otpadu. Po njima je postalo logično da sve mora poskupjeti, kada smo u EU-u. A to nije točno. Točno je da sve

mora poskupjeti kada sistem uspostavljaju oni koji nemaju kompetencija na način *ne zna lijeva što radi desna*.

Javnost ima pravo znati koliko to sve košta

Direktor Fonda Dubravko Ponoš kaže kako do kraja godine moramo potpisati ugovore za izgradnju centara gospodarenje otpadom (CGO) Bikarac i Biljane Donje, jer ćemo inače plaćati penale. Iskazao sam zabrinutost kako se u natječajima za centre ne traže operativni troškovi. Kod Marišćine, stanovnici Čabra i Lopara niti danas ne znaju što ih čeka. Direktor Ponoš mi je odgovorio da centre financira Europska unija koja ne bi dala novac da sve podloge pa i investicijske studije, nisu napravljene i da se iz njih ne vidi korist. A zašto su onda dali novac za Marišćinu i Kaštjun, pitam se? Kako nisam dobio suvisli odgovor, ovim putem postavljam otvoreno pitanje direktoru Ponošu: »Kako imate uvid u investicijske studije obavijestite javnost koliko će koštati naknada građanima kada se izgradi CGO Biljane Donje, a koliko kada se izgradi CGO Bikarac. Prije potpisivanja ugovora objavite koliki su operativni troškovi rješenja. Kada to znate Vi i EU nema razloga da to ne saznaju i građani«.

Zabrinutost koju sam iznosio u slučaju Marišćine ignorirali su ministri (Holy, Zmajlović i Dobrović) i od njih imenovani direktori Fonda, obistinila se opravdanom. Ponavlja li se isti scenarij na Bikarcu i Biljanama Donjim?

Direktora Fonda Dubravka Ponoša ne bih spominjao eksplicitno, da ga čim je postao direktor nisam nakon 6. Croatian Waste Expo-a (2. veljače 2018.) upozorio na nelogičnosti u postupanju s otpadom i tada aktualne nedopustive sanacije Karepovca. Dogovorili smo sastanak. Po dogovoru sam mu unaprijed poslao teme o kojima bih htio razgovarati. Nije odgovorio. Obratio sam mu se još par puta na njegove pogrešne tvrdnje, naročito oko Karepovca. Naravno, bez odgovora. *Kinderstube* (kućni odgoj) nije svima dan.

Poziv na djelovanje ministru Ćoriću

Resornom ministru Tomislavu Ćoriću poslao sam dopis 16.10.2018., zamolivši da da djeluje u vezi moguće (možda nisam u pravu, ali mi se čini da jesam i ovaj puta kao i u slučaju Marišćine!) štetnosti projekta izgradnje CGO Biljane Donje (vrijedi i za Bikarac). Izvod iz dopisa: »..... *Došao sam do informacije da je **procijenjena vrijednost nabave projekta bila 295.000.000,00 kuna, a da se ovih dana potpisuje ugovor, s jednom tvrtkom, na iznos od 460.616.204,69 kuna.** Nije mi jasno što to u slučaju Biljana Donjih može vrijediti toliki iznos? Za usporedbu, po sjećanju, projekt je sličan Marišćini, čija gradnja je koštala nekih 200 milijuna kuna. Kod Marišćine se radi o osiguranju postupanja s otpadom za 300 000 stanovnika, a u Zadru za samo nekih 170 000.....Znam da se u mojim navodima radi o osjetljivim stvarima i pitanje je mogućnosti djelovanja. **No postoji prostor gdje Vi kao ministar čak morate reagirati. Naime, kolika će biti konačna cijena usluga za građane. Koji je iznos kojeg garantira ponuđač?***

Poštovani gospodine ministre, vjerujem da su argumenti dovoljni da zahtijevate još jedno preispitivanje odluke oko dodjele posla u slučaju Biljana Donjih. Radi se o štetnom rješenju s mogućim dugoročnim posljedicama.»

Ministar Tomislav Čorić

Pojašnjenje mene neukog ekonomista. Ako bi 460 milijuna sve bilo za investiciju, onda bi amortizacija na 10 godina bila 46 milijuna kuna. Grubo skoro 4 milijuna kuna mjesečno, 1 milijun na tjedan. Podijeli li se taj iznos na broj građana, onda ispada da bi račun četveročlanom domaćinstvu samo iz ovog izvora trebao porasti za 100 kuna. Tu nema troškova prikupljanja, prijevoza, operativnih troškova centra .... Sadašnji račun za obitelj porastao bi zbog amortizacije s nekih 50 na 150 kuna mjesečno. S drugim više-manje nepotrebnim troškovima obitelji u Zadru mora računati s nekih 200 – 300 kuna mjesečno za postupanje s otpadom, pod uvjetom da se zna kamo sa izdvojenim sirovinama. Ako se ni to ne zna, granice računa su nebo.

Kad će najgore pa da krene nabolje?

Gospodine Ponoš, molim Vas provjerite navode i demantirajte me. Ako sam u pravu, uz to što s ovakvim centrima nećemo ispuniti obaveze prema EU i morati plaćati kazne, dat će se veliki udarac budžetu građana, ali i konkurentnosti turističke privrede. Ako sam u pravu, onda se radi o radnjama koje zahtijevaju djelovanje institucija sistema, jer ovako veliki troškovi ne mogu biti samo razlog neznanja. Tada se radi o aktivnostima koje ne pokriva okolišna inspekcija već ona u plavim uniformama. Institucije sistema gdje ste?

Gospodin Ponoš je na zebnje gospođe Branke Genzić Horvat iz udruge UZOR oko koncepta centra u Resniku i mogućeg iskorištavanja energijskog potencijala dijela otpada, odgovorio kako je on bio u Danskoj i vidio kako je tamo spalionica otpada u centru grada i sve je OK. Vidim značajan napredak u argumentiranju. Do direktora Ponoša nekih par tisuća delegacija je odlazila u Beč diveći se njihovoj

spalionici u centru grada. Način kako je branio zdravstveno higijensku katastrofu za građane Splita prilikom sanacije Karepovca, unatoč činjenici da sam pobornik energijskog potencijala ostatka otpada, dajem punu podršku udruzi UZOR, da se ne daju i ne vjeruju onima koji su samo nešto negdje vidjeli! Nema više vjerovanja na »majke mi«. Razne »Marišćine« pokazuju koliko to može biti skupo. Udruga UZOR ustrajte dok ne dođu oni u koje ćete moći imati povjerenja zbog stručnosti i znanja, a ne da im vjerujete samo jer su vidjeli Beč ili Kopenhagen.

U djelu *Kralj Lear* Shakespeare kaže: »Još nije najgore dok god možemo reći: Ovo je najgore!« Pitanje je samo kada će najgore, pa da krene nabolje.